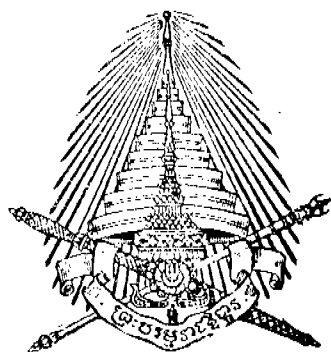

วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๔๗๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๓ หน้า ๑๔๕๗

พระราชบัญญัติ

เรือนจำทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๕

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕)

อาทิตย ทิพอาภา

เจ้าพระยาอมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชัยเนตรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕

เป็นปีที่ ๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรจัดการเรือนจำ
ฝ่ายทหารเสียใหม่เพื่อให้เหมาะสมแก่กาลสมัย

เล่ม ๕๓ หน้า ๑๔๕ ๘ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๔๗๕

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
เรือนจำทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๕”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม
พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป ให้
ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับ
เรือนจำทหารเสียทั้งสิ้น

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

(๑) “เรือนจำ” หมายความว่า ที่ซึ่งรัฐมนตรีหรือผู้ที่
ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีกำหนดให้เป็นเรือนจำของทหาร

(๒) “ผู้ต้องขัง” หมายความว่า ความรวมตลอดถึง นักโทษ
คนต้องขัง และคนฝาก

(ก) “นักโทษ” หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกจำคุก
ภายหลังคำพิพากษาถึงที่สุด

(ข) “คนต้องขัง” หมายความว่า บุคคลที่ถูกขัง
ไว้ตามหมายขัง

วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๔๙๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๓ หน้า ๑๔๕๘

(ค) “คนฝาก” หมายความว่า บุคคลที่ถูกฝากให้ควบคุมไว้ในเรือนจำของทหาร

(๓) “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดอำนาจและหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาเรือนจำ และเจ้าพนักงานเรือนจำตลอดจนเงื่อนไขที่จะปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่นั้น

มาตรา ๖ เจ้าพนักงานเรือนจำจะรับบุคคลใดไว้เป็นผู้ต้องขังในเรือนจำได้ต่อเมื่อได้รับหมายของศาลทหาร หรือหมายขังของผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ หรือเอกสารอันเป็นคำสั่งของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ

มาตรา ๗ การย้ายผู้ต้องขังจากเรือนจำของทหารไปเรือนจำของฝ่ายพลเรือน หรือย้ายผู้ต้องขังจากเรือนจำของฝ่ายพลเรือนมาเรือนจำของฝ่ายทหารนั้น ให้เป็นไปตามความตกลงระหว่างรัฐมนตรีในพระราชบัญญัตินี้ กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ผู้ต้องขังที่ถูกย้ายดังกล่าวแล้ว ให้มีฐานะอย่างเดียวกับผู้ต้องขังในเรือนจำที่เข้าไปอยู่ใหม่

เล่ม ๕๓ หน้า ๑๕๐๐ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๔๗๕

มาตรา ๘ ผู้ต้องขังต้องอยู่ในบังคับกฎหมายเช่นเดียวกับทหารประจำการ

มาตรา ๙ เมื่อผู้ต้องขังคนใดกระทำความผิด ซึ่งมีลักษณะอย่างกับผู้บังคับบัญชาทหารจะลงทัณฑ์ทางวินัยแก่ทหารผู้กระทำความผิดได้โดยไม่ต้องนำคดีขึ้นสู่ศาลแล้ว ก็ให้อำนาจผู้บังคับบัญชาเรือนจำ หรือเจ้าพนักงานเรือนจำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยตามมาตรา ๑๐ ได้ภายในเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนด

นอกจากนั้น ความผิดฐานประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินของเรือนจำอันเป็นเรื่องเล็กน้อยก็ดี ฐานพยายามจะหลบหนีก็ดี ให้เป็นไปตามบทบัญญัติในวรรคก่อน

มาตรา ๑๐ ทัณฑ์ทางวินัยที่จะลงแก่ผู้ต้องขังนั้น มีดังนี้

- (๑) ภาคทัณฑ์
 - (๒) งดหรือลดสิทธิต่าง ๆ โดยมีกำหนดเวลา
 - (๓) ขังเดี่ยวไม่เกินสามเดือน
 - (๔) ขังห้องมืดไม่มีเครื่องหลับนอนไม่เกินสี่สัปดาห์
- แปดชั่วโมงในสัปดาห์หนึ่งโดยความเห็นชอบของแพทย์ฝ่ายทหาร

(๕) เขียนคราวหนึ่งไม่เกินยี่สิบที ในความควบคุมของแพทย์ฝ่ายทหารแต่ห้ามเขียนคราวต่อไป. เว้นแต่จะ

วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๓ หน้า ๑๕๐๑

ล่วงพ้นเวลาสามสิบวันจากวันเขียนคราวที่แล้ว ถ้าผู้ต้องขัง
เป็นหญิงห้ามเขียน

(๖) ใช้หรือเพิ่มเครื่องพันธนาการ

มาตรา ๑๑ ห้ามใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขัง เว้นแต่

(๑) เป็นบุคคลที่น่าจะทำอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกาย
ของตนเองหรือผู้อื่น

(๒) เป็นบุคคลวิกลจริต หรือจิตตผกผันไม่
สมประกอบอันอาจเป็นภัยอันตรายต่อตนเองหรือผู้อื่น

(๓) เป็นบุคคลที่น่าจะพยายามหลบหนีการควบคุม

(๔) เมื่อถูกคุมตัวไปนอกเรือนจำ เจ้าพนักงาน
ผู้หน้าที่ควบคุมเห็นเป็นการสมควรที่จะต้องใช้เครื่องพันธนา
การ

(๕) เมื่อเป็นการสมควรจะต้องใช้เครื่องพันธนาการ
เนื่องแต่สภาพของเรือนจำ สภาพของเหตุการณ์ หรือ
สภาพการณ์ของท้องถิ่น

มาตรา ๑๒ ผู้บังคับบัญชาเรือนจำ หรือเจ้าพนักงาน
เรือนจำอาจใช้หรือสั่งให้ใช้อาวุธแก่ผู้ต้องขังได้ภายในบังคับ
ดังนี้

(ก) ใช้อาวุธอื่นนอกจากอาวุธปืน ในกรณี

(๑) เมื่อปรากฏว่าผู้ต้องขังกำลังหลบหนี หรือพยายามจะหลบหนี และไม่มีทางจะป้องกันอย่างอื่นนอกจากใช้อาวุธ

(๒) เมื่อผู้ต้องขังก่อการวุ่นวาย หรือพยายามใช้กำลังเปิด หรือทำลายส่วนหนึ่งส่วนใดของเรือนจำ

(๓) เมื่อปรากฏว่าผู้ต้องขังจะทำร้ายเจ้าพนักงาน หรือผู้อื่น

(ข) ใช้อาวุธปืน ในกรณี

(๑) ผู้ต้องขังไม่ยอมวางอาวุธ เมื่อเจ้าพนักงานสั่งให้วาง

(๒) ผู้ต้องขังที่กำลังหลบหนีไม่ยอมหยุด ในเมื่อเจ้าพนักงานสั่งให้หยุดและไม่มีทางอื่นที่จะจับกุมได้

(๓) ผู้ต้องขังตั้งแต่สามคนขึ้นไป ก่อการวุ่นวาย หรือพยายามใช้กำลังเปิด หรือทำลายส่วนหนึ่งส่วนใดของเรือนจำ หรือทำร้ายเจ้าพนักงาน หรือผู้อื่น และไม่ยอมหยุดในเมื่อเจ้าพนักงานสั่งให้หยุด

อนึ่ง ในการจับกุมผู้หลบหนีภายในอัสสัมชังวโมง นับตั้งแต่เวลาที่หนีไป เจ้าพนักงานเรือนจำอาจใช้อำนาจตามมาตรฐานได้โดยอนุโลม

วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๔๙๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๓ หน้า ๑๕๐๓

มาตรา ๑๓ ถ้าผู้ต้องขังได้รับบาดเจ็บสาหัส หรือถึงตายในขณะที่ช่วยเหลือเจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่ที่ดี ในขณะที่ทำการตามหน้าที่ของตนอันอาจเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยหรือชีวิตของผู้ต้องขังที่ดี ถ้าเป็นนักโทษ ก็ให้ได้รับสิทธิหรือประโยชน์ตามมาตรา ๑๔ โดยควรแก่พฤติการณ์ หรือถ้าเป็นผู้ต้องขังอื่น รัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขให้รางวัลเป็นจำนวนตามสมควรก็ได้

ถ้าประโยชน์นั้นเป็นรางวัล เมื่อผู้ต้องขังตาย ให้จ่ายแก่ผู้รับมรดก

มาตรา ๑๔ นักโทษคนใดมีความประพฤติดี มีความอดสาหัส ความก้าวหน้าในการศึกษาและการทำงานเกิดผลดี หรือทำความชอบแก่ราชการเป็นพิเศษ อาจได้รับประโยชน์อย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ได้รับความสะดวกเป็นพิเศษในเรื่องจำคุกตามเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดไว้

(๒) เลื่อนชั้น

(๓) ตั้งให้มีตำแหน่งหน้าที่ช่วยเหลือเจ้าพนักงานเรือนจำ

(๔) ลาไม่เกิน ๔ วันในคราวหนึ่ง โดยไม่รวมเวลาที่ต้องใช้ในการเดินทางเข้าด้วย เมื่อมีความจำเป็นอย่าง

เล่ม ๕๓ หน้า ๑๕๐๔ ราชกิจจานุเบกษาวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๔๗๕

ประจักษ์เกี่ยวกับกิจธุระสำคัญ หรือกิจการในครอบครัว แต่ห้ามมิให้ออกไปนอกราชอาณาจักรสยาม และต้องปฏิบัติ ตามเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดระยะเวลาที่อนุญาตให้ลา มี ให้หักออกจากการคำนวณกำหนดโทษ

(๕) พักการลงโทษภายในเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนด แต่การพักลงโทษนี้ จะพึงกระทำได้อีกเมื่อนักโทษได้รับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม ของกำหนดโทษที่ต้องรับ ถ้าเป็นกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต ต้องได้รับโทษ มาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

ทั้งนี้ให้วางเงื่อนไขที่นักโทษผู้ได้รับการพักลงโทษจะต้อง ปฏิบัติ ให้มีระยะเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี เว้นแต่กำหนดโทษ ที่ต้องรับต่อไปเหลือน้อยกว่าหนึ่งปี ก็ให้กำหนดเงื่อนไขเท่า ระยะเวลาที่เหลือนั้น

นักโทษที่ได้รับอนุญาตให้ลา หรือพักการลงโทษนั้น ไม่พ้นจากฐานะเป็นผู้ต้องขังในเรือนจำตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๕ นักโทษที่ได้รับอนุญาตให้ลาก็คดี หรือได้ รับการพักลงโทษที่ดี ถ้าไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่ง ซึ่งรัฐมนตรีกำหนด นักโทษผู้นั้นอาจถูกจับโดยไม่มีคำหมาย นำเข้าจำคุกต่อไปตามกำหนดโทษที่ยังเหลืออยู่ กับ อาจถูกลงทัณฑ์ทางวินัยอีกโสดหนึ่งด้วย

วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๓ หน้า ๑๕๐๕

ถ้าระหว่างการพักลงโทษ นักโทษผู้นั้นต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษเพราะกระทำความผิดขึ้นอีก ซึ่งมีใช้ความผิดฐานลหุโทษหรือประมาท ให้เพิกถอนการพักลงโทษเสีย และให้จับตัวนักโทษผู้นั้นโดยไม่ต้องมีหมายนำเข้าจำคุกต่อไป ตามกำหนดโทษที่ยังเหลืออยู่ กับอาจลงทัณฑ์ทางวินัยอีก โสดหนึ่งด้วยก็ได้

มาตรา ๑๖ ในกรณีเหตุฉุกเฉินอันอาจเป็นอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของผู้ต้องขัง ถ้าเจ้าพนักงานเรือนจำไม่สามารถจะย้ายผู้ต้องขังไปควบคุมไว้ ณ ที่อื่นได้ทันทั่วทั้งที่จะปล่อยผู้ต้องขังไปชั่วคราวก็ได้ แต่ผู้ต้องขังที่ถูกปล่อยไปนั้นต้องกลับเรือนจำหรือไปรายงานตนยังที่ตั่งหน่วยทหาร หรือที่ว่าการอำเภอ ภายใน กำหนดยี่สิบสี่ ชั่วโมง นับตั้งแต่วันที่ปล่อยไป และต้องปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่นั้น ๆ ถ้าผู้ต้องขังที่ถูกปล่อยไปละเลยไม่ปฏิบัติตามดังกล่าวนี้ ให้ถือว่ามีความผิดฐานหลบหนีการควบคุม

มาตรา ๑๗ เมื่อแพทย์ฝ่ายทหารได้ยื่นรายงานแสดงความเห็นว่าผู้ต้องขังคนใดป่วยเจ็บ และถ้าคงรักษาพยาบาลอยู่ในเรือนจำจะไม่ทุเลาดีขึ้น รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ผู้ต้องขัง

เล่ม ๕๓ หน้า ๑๕๐๖ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๔๗๕

คนนั้นไปรักษาตัวในสถานอื่นใดนอกเรือนจำโดยมีเงื่อนไข
อย่างใดแล้วแต่จะเห็นสมควรก็ได้

ในกรณีดังกล่าวมาในวรรคก่อน มิให้ถือว่าผู้ต้องขังนั้น
พ้นจากฐานะคุมขังในเรือนจำ และถ้าผู้ต้องขังไปเสียจาก
สถานที่ซึ่งได้รับอนุญาตให้ไปรักษาตัว ให้ถือว่ามีความผิด
ฐานหลบหนีการควบคุม

มาตรา ๑๔ ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติว่าด้วยการร้อง
ทุกข์ตามพระราชบัญญัติวินัยทหาร และการอภัยโทษ เปลี่ยน
โทษหนักเป็นเบา หรือลดโทษตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ต้อง
ขังยังมีสิทธิที่จะยื่นเรื่องราวใด ๆ ต่อเจ้าพนักงานเรือนจำ ผู้
บังคับบัญชาเรือนจำรัฐมนตรี หรือทูตเกล้า ๆ ถวายฎีกา
ต่อพระมหากษัตริย์ ได้ตามหลักเกณฑ์หรือวิธีการที่รัฐมนตรี
กำหนด

มาตรา ๑๕ ทรัพย์สินซึ่งผู้ต้องขังนำเข้ามาหรือเก็บรักษา
ไว้ในเรือนจำโดยมิได้รับอนุญาตเพื่อการนั้นโดยชอบจาก
เจ้าพนักงานเรือนจำ ถ้าเป็นสิ่งที่ต้องห้ามตามเงื่อนไขที่
รัฐมนตรีกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาเรือนจำรับเป็นของแผ่นดิน
ถ้าเป็นสิ่งที่มิใช่สภาพเป็นของสดเสียได้ หรือเป็นของอันตราย
หรือโสโครก ให้ผู้บังคับบัญชาเรือนจำสั่งทำลายได้

วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๔๗๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๓ หน้า ๑๕๐๗

สิ่งของอันจะเก็บรักษาไว้ในเรือนจำไม่ได้เนื่องจากขนาด
น้ำหนัก หรือสภาพ และผู้ต้องขังไม่สามารถจะฝากไว้แก่
ผู้อื่นได้ ผู้บังคับบัญชาเรือนจำอาจสั่งให้ทำลายหรือขายทอด
ตลาดเสียได้

เงินจำนวนสุทธิที่ขายทอดตลาดได้ให้เก็บไว้ให้แก่ผู้
ต้องขัง

มาตรา ๒๐ ทรัพย์สินของผู้ต้องขังที่ตกค้างอยู่ในเรือนจำ
ให้ผู้บังคับบัญชาเรือนจำสักรับเป็นของแผ่นดินได้ ในกรณี
ต่อไปนี้

(๑) ผู้ต้องขังหลบหนีพ้นกำหนดสามเดือน นับจาก
วันหลบหนี

(๒) ผู้ต้องขังถูกปล่อยตัวแล้วไม่รับทรัพย์สินหรือของ
มูลของตนไปภายในกำหนดหนึ่งปี นับจากวันปล่อยตัว

มาตรา ๒๑ นักโทษที่ถูกปล่อยให้พ้นโทษไปนั้น มีสิทธิ
ได้รับใบสำคัญในการปล่อย

มาตรา ๒๒ บทบัญญัติในภาค ๑ แห่งประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยอภัยโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็น
เบา และลดโทษนั้น ให้ถือเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติ

เล่ม ๕๓ หน้า ๑๕๐๘ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๔๗๕

นี้ เว้นแต่การที่จะลงอาญาประหารชีวิตแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ตามคำพิพากษาของศาลในยามปกตินั้น ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาจะทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษต่อพระมหากษัตริย์ ให้ยื่นฎีกาภายในเวลาเจ็ดสิบสองชั่วโมง นับตั้งแต่เวลาที่ได้อ่านคำพิพากษาให้ประหารชีวิต

ฎีกาที่กล่าวแล้วนี้ ต้องนำขึ้นทูลเกล้า ฯ ถวายพระมหากษัตริย์เพื่อทรงพระราชวินิจฉัยโดยพลัน ถ้าพระมหากษัตริย์ไม่พระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยภายในกำหนดเวลาเจ็ดสิบสองชั่วโมงนับตั้งแต่เวลาที่ได้ทรงรับฎีกานั้น ให้ถือว่าไม่พระราชทานอภัยโทษ ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาไม่ยื่นฎีกาภายในกำหนดเวลา หรือได้ยื่นแล้ว แต่ไม่ได้รับพระราชทานอภัยโทษภายในกำหนดเวลานั้น ให้เอาตัวผู้ต้องคำพิพากษานั้นไปประหารชีวิต

อนึ่ง สัทธิ และหน้าที่ใดที่กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้บัญชาการเรือนจำ และพัสดินั้น ในพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นสิทธิและหน้าที่ของรัฐมนตรี ผู้บังคับบัญชาเรือนจำและเจ้าพนักงานเรือนจำของทหารแล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๓ ผู้ใดเข้าไปในเรือนจำโดยมิได้รับอนุญาต ก็ดี หรือบังอาจรับจากหรือส่งมอบแก่ผู้ต้องจำ นำเข้ามา

วันที่ ๒๕ มิ.ย. ๒๕๐๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๓ หน้า ๑๕๐๕

หรือเอาออกไปนอกเรือนจำซึ่งเงิน หรือสิ่งของต้องห้ามโดย
ทางใด ๆ ๕. ผู้ที่ขโมยของเรือนจำก็ดี ผู้ที่มีความ
ผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินห้าร้อย
บาท หรือทั้งจำและปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นผู้บังคับบัญชาเรือนจำ หรือเจ้าพนักงาน
เรือนจำ ให้นำโทษเป็นทวีคูณ

เงินและสิ่งของต้องห้ามที่นำเข้ามาในเรือนจำโดยฝ่าฝืน
มาตรานี้ ให้ริบหรี่ของแผ่นดิน

มาตรา ๒๕๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม มีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้และมีอำนาจออกข้อ
บังคับ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พล.อ. เฉลิม ชุมสุข

นายกรัฐมนตรี